
(назва закладу освіти)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення педагогічної ради

Протокол № ____

від _____ 2026 р.

**Навчальна програма
з інформатики для 5 класу**

52,5 години на рік, 1,5 години на тиждень

Розроблена на основі модельної навчальної програми «Інформатика. 5–6 класи»
для закладів загальної середньої освіти
(автори: Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)

Зміст навчальної програми забезпечує підручник
Інформатика : підруч. для 5 кл. закл. загал. серед. освіти /
[О. О. Бондаренко, В. В. Ластовецький, О. П. Пилипчук,
Є. А. Шестопапов]. — Х. : Вид-во «Ранок», 2023. — 192 с. : іл.

2026 рік

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Навчальна програма з інформатики для 5 класу розроблена на основі модельної навчальної програми «Інформатика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакоцько В. В.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Під час укладання програми враховано зміст підручника: Інформатика : підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти / О. О. Бондаренко, В. В. Ластовецький, О. П. Пилипчук, Є. А. Шестопапов. Харків : Вид-во «Ранок», 2023. Підручник рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.02.2022 № 140).

Мета навчальної програми полягає в забезпеченні досягнення учнями й ученицями очікуваних результатів навчання з інформатики, формуванні ключових компетентностей, зокрема інформаційно-комунікаційної компетентності, а також у реалізації мети інформатичної освітньої галузі, визначеної Державним стандартом базової середньої освіти.

Навчальна програма враховує особливості адаптаційного циклу базової середньої освіти. У 5 класі навчання інформатики спрямоване на поступове розширення цифрового досвіду, набутого в початковій школі, формування базових умінь роботи з інформацією, цифровими пристроями, комп'ютерними програмами, інтернет-ресурсами, інформаційними продуктами та алгоритмами.

Зміст навчання побудовано з урахуванням концентрично-лінійного принципу, за яким базові поняття інформатики поступово поглиблюються й розширюються впродовж 5–6 класів. У 5 класі закладаються основи роботи з інформаційними процесами й системами, комп'ютерними мережами, інформаційними технологіями, алгоритмами та програмами.

Навчання інформатики в 5 класі ґрунтується на діяльнісному підході. Учні й учениці не лише ознайомлюються з поняттями, а й виконують практичні дії: шукають, зберігають і опрацьовують дані, створюють інформаційні продукти, працюють із цифровими пристроями та програмними середовищами, дотримуються правил безпечної й відповідальної поведінки в цифровому середовищі.

Реалізація програми передбачає використання об'єктного й алгоритмічного підходів. Під час роботи з інформаційними об'єктами учні й учениці визначають їхні властивості, змінюють значення властивостей, добирають інструменти для опрацювання об'єктів, виконують послідовності дій, складають і виконують алгоритми.

Зміст навчального предмета «Інформатика» в 5 класі реалізується через такі розділи:

- «Інформаційні процеси та системи»;
- «Мережеві технології та інтернет»;
- «Комп'ютерні презентації»;
- «Опрацювання текстових даних»;
- «Алгоритми та програми»;
- «Практикум із використання інформаційних технологій».

Навчальна програма передбачає формування в учнів і учениць умінь працювати з інформацією, критично оцінювати відомості, створювати прості інформаційні продукти, використовувати цифрові інструменти для навчання, комунікації та співпраці, дотримуватися правил академічної доброчесності, авторського права, кібербезпеки й цифрового етикету.

Програма має практичну спрямованість. Основними формами навчальної діяльності є практичні вправи, навчальні завдання, робота з цифровими пристроями й програмними середовищами, створення інформаційних продуктів, робота в парах і групах, обговорення результатів, самооцінювання та взаємооцінювання.

Очікувані результати навчання конкретизуються в основній частині програми через знаннєву, діяльнісну та ціннісну складові, зміст навчального матеріалу й орієнтовні види навчальної діяльності.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

(52,5 години на рік, 1,5 години на тиждень)

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Розділ 1. Інформаційні процеси та системи (7 годин)		
Пояснює призначення і використовує цифрові пристрої і технології для здійснення інформаційних процесів у повсякденному житті та навчальній діяльності. Обирає цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язання задачі. Висловлює міркування щодо сучасних інформаційних технологій і їх місця в суспільстві. Визначає потребу в отриманні даних, шукає, збирає і зберігає дані, застосовуючи різні пристрої, технології і способи. Пояснює взаємозв'язок між апаратною і програмною складовими інформаційної системи. Розрізняє та формулює апаратні і програмні проблеми, що є очевидними, пропонує способи їх розв'язання, у разі потреби звертається за допомогою до інших осіб.	Інформація та повідомлення. Правила роботи за комп'ютером. Інформаційні процеси. Інформаційні технології. Використання комп'ютерів. Комп'ютер як інформаційна система. Складові комп'ютера. Операційна система та її інтерфейс. Операції над файлами та папками.	Створення словника термінів інформатики. Розробка схеми нескладної інформаційної системи, відомої учням з повсякденного життя. Створення опису об'єктів, їх властивостей та значень властивостей. Складання списків об'єктів, які створюються з використанням відповідних інформаційних технологій. Розробка схеми класифікації персональних комп'ютерів. Добір пристроїв комп'ютера за значеннями їх властивостей з використанням різних інформаційних джерел. Використання цифрових пристроїв для введення, виведення і зберігання інформаційних об'єктів. Розробка індивідуального проєкту «Наш помічник комп'ютер». Розробка колективного проєкту «Купуємо комп'ютери для школи». Складання схеми класифікації прикладних програм. Виконання алгоритмів роботи з об'єктами операційної системи з дотриманням санітарно-гігієнічних та безпекових норм. Розробка рекомендацій для користувачів по усуненню апаратних та програмних збоїв в роботі комп'ютерів. Складання схем фрагментів файлової структури одного з носіїв даних.
Розділ 2. Мережеві технології та інтернет (5 годин)		

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Розпізнає життєві, навчальні проблеми, для розв'язання яких можна застосувати цифрові технології. Обирає та застосовує цифрові інструменти для збирання чи отримання даних. Визначає потребу в отриманні даних, шукає, збирає і зберігає дані, застосовуючи різні пристрої, технології і способи аналізує дані для підтвердження чи спростування тверджень. Будує власні судження про медіатексти, визначаючи достовірність інформації та надійність джерел. Розрізняє інформаційне “сміття” цифрового і нецифрового формату. Пояснює вплив джерел інформації на формування власних поглядів та інших точок зору. Використовує онлайн-сервіси та онлайн-ресурси для індивідуальної або групової діяльності і комунікації. обирає актуальні і безпечні засоби і способи комунікації для себе і пропонує їх іншим особам Розширює спектр засобів і способів комунікації, які використовує, враховуючи потреби свої та інших осіб. Наводить приклади поширення цифрових інновацій у громаді, суспільстві, застосування їх для навчання, комунікації і творчості. Дотримується правил кібербезпеки. Визначає себе в реальному і віртуальному світі, передбачає власний “цифровий слід”. Дотримується правил етикету спілкування у цифрових мережах.	Комп'ютерні мережі. Локальна мережа. Глобальна комп'ютерна мережа. Безпечне використання інтернету. Спілкування в інтернеті. Пошук відомостей в інтернеті. Авторське право.	Складання схеми мережі цифрових пристроїв кабінету інформатики або домашньої мережі цифрових пристроїв. Добір ключових слів і методів пошуку, формулювання запитів для пошуку потрібної інформації в Інтернеті. Збереження результатів пошуку на зовнішніх носіях або мережних/хмарних ресурсах. Оцінювання знайденої інформації на основі наданих критеріїв. Виокремлення фактів і суджень в інформаційних джерелах. Порівняння інформації з різних джерел за наданими критеріями. Використання запропонованих ресурсів для перевірки достовірності інформації та надійності джерел. Надсилання та отримання повідомлень в процесі спілкування з однолітками та вчителями з використанням онлайн сервісів. Створення повідомлень на доступних ресурсах, додержуючись правил етикету спілкування у цифрових мережах. Виконання та ілюстрування правил безпеки в Інтернеті. Створення опису та дотримання принципів академічної доброчесності та авторського права у власній інформаційній діяльності.

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Дотримується авторських прав і враховує різні типи дозволів на використання інформаційних ресурсів у власній і груповій роботі і творчості.		
Розділ 3. Комп'ютерні презентації (4 години)		
Обирає істотні властивості об'єктів і їх значення, необхідні для подання цих об'єктів у контексті розв'язання життєвої/навчальної проблеми обирає цифрові пристрої та/чи інформаційні технології для розв'язання задачі обирає спосіб структурування і візуалізації зібраних чи отриманих даних з використанням різних видів інфографіки дотримується критеріїв оформлення і якості інформаційних продуктів створює інформаційні продукти та оцінює їх якість за вказаними критеріями оцінює власні можливості і доступні ресурси для створення інформаційних продуктів з метою розв'язання життєвих/навчальних проблем дотримується авторських прав і враховує різні типи дозволів на використання інформаційних ресурсів у власній і груповій роботі і творчості	Створення та опрацювання комп'ютерних презентацій. Оформлення комп'ютерних презентацій. Виступи з показом презентації.	Створення та опрацювання комп'ютерних презентацій. Розміщення в презентаціях посилань на використані джерела. Добір текстових та графічних даних та їх структурування на слайдах презентації. Виступ з поданням власних думок щодо інформації, розміщеної в презентації. Оцінювання та обґрунтування оцінки створеної презентації на основі критеріїв.
Розділ 4. Опрацювання текстових даних (7 годин)		
Пояснює вибір та використовує цифрові пристрої і технології для розв'язання конкретних задач. Обирає істотні властивості об'єктів і їх значення, необхідні для подання цих об'єктів у контексті розв'язання	Основні об'єкти текстового документа. Робота з фрагментами тексту. Редагування та форматування символів. Форматування абзаців. Опрацювання об'єктів текстового документа.	Визначення видів завдань, які можна виконати з використанням програми опрацювання текстів. Визначення об'єктів текстового документа та значень їх властивостей. Визначення та вибір інструментів для виконання

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
життєвої/навчальної проблеми. Оцінює власні можливості і доступні ресурси для створення інформаційних продуктів з метою розв'язання життєвих/навчальних проблем. Створює, редагує та форматує об'єкти текстового документа, готуючи його до друку. Дотримується критеріїв оформлення і якості інформаційних продуктів.		базових операцій по створенню текстових документів. Співвіднесення етапів створення текстового документа. Уведення тексту з дотриманням правил з використанням різних пристроїв рідною та іноземною мовами. Здійснення редагування тексту за зразком та самостійно (операції виділення, пошук та замінування, перевірка правопису, операції з фрагментами тексту). Здійснення форматування тексту за зразком та самостійно (символів, абзаців, сторінок). Оцінювання створеного документа згідно критеріїв оформлення, самооцінювання діяльності. Підготовка та друк текстового документа.
Розділ 5. Алгоритми та програми (20 годин)		
Розробляє алгоритми, поєднуючи базові структури, для розв'язання задач. Корегує алгоритм за потреби. Складає і налагоджує програмні проекти для розв'язання задач/проблем і творчого самовираження. Розділяє задачу на підзадачі та розв'язує їх, комбінуючи проект із блоків команд. Створює інформаційні продукти та оцінює їх якість за вказаними критеріями. Бере участь у спільному створенні інформаційного продукту, враховуючи власний і груповий емоційний стан.	Алгоритм і його властивості. Виконавці алгоритмів. Способи опису алгоритму. Алгоритмічні структури. Середовище опису та виконання алгоритмів. Основні поняття мови програмування Python. Лінійні алгоритми. Математичні оператори мови Python. «Черепашача» графіка. Алгоритми створення зображень. Логічні вирази. Алгоритми з розгалуженнями. Команда if. Алгоритми з розгалуженнями. Команда if...else. Алгоритми з повтореннями. Цикл із параметром.	Складання і виконання алгоритмів для різних виконавців. Редагування алгоритмів. Подання алгоритму різними способами. Обґрунтування вибору необхідних алгоритмічних структур. Формулювання висловлювань, істинних і хибних. Визначення, істинне дане висловлювання чи хибне. Складання лінійних проєктів, проєктів, що містять цикли з лічильником і розгалуження. Планування роботи в процесі створення проєкту. Редагування проєктів. Тестування проєктів. Налагодження проєктів. Обґрунтування відповідності алгоритму поставленій задачі.

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
	Використання циклів для побудови зображень.	Колективна робота по створенню і налагодженню проєкту.
Розділ 6. Практикум із використання інформаційних технологій (6 годин)		
Бере участь у спільному проєкті (он-лайн та оф-лайн) із створення інформаційних продуктів для реалізації власних і суспільних інтересів. Організовує власне інформаційне середовище на основі доступних пристроїв і технологій, налаштовує програмні та апаратні засоби залежно від власних потреб. Пояснює роль членів групи і користь співробітництва для виконання спільного завдання із створення інформаційного продукту. Пропонує і дотримується правил взаємодії і прийняття спільних рішень під час створення колективного проєкту. Складає план виконання своєї роботи із створення інформаційного продукту відповідно до ролі в групі. Пояснює вибір програмних засобів для опрацювання даних різних типів (принаймні трьох) і створення відповідних інформаційних продуктів. Створює інформаційні продукти та оцінює їх якість за вказаними критеріями. Розрізняє різні типи дозволів на використання чужих інформаційних ресурсів і дотримується їх у власній чи груповій роботі. Зазначає джерела, використані у своїх роботах. Використовує онлайн-сервіси та онлайн-ресурси для індивідуальної або групової діяльності і комунікації. Розширює спектр засобів і	Етапи виконання проєкту. Визначення ролей учасників проєкту. Складання плану виконання проєкту. Визначення завдань проєкту. Пошук, аналіз, опрацювання матеріалів, виконання завдань проєкту. Подання та оцінювання результатів виконання проєкту.	Виконання комплексного колективного проєкту. Визначення та вибір ролей для виконання групового проєкту. Складання плану виконання проєкту. Пошук матеріалів для проєкту, їх збереження та аналіз. Вибір програмних засобів для опрацювання даних різних типів і створення відповідних інформаційних продуктів. Оцінювання якості розроблених інформаційних продуктів на основі критеріїв. Використання онлайн ресурсів для комунікації та обміну матеріалами проєкту з учасниками групи. Подання результатів, захист проєкту.

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
способів комунікації, які використовує, враховуючи потреби свої та інших осіб дотримується правил кібербезпеки. Дотримується правил етикету спілкування у цифрових мережах. Бере участь у представленні результатів групової роботи. Коментує свою та чужу діяльність із створення інформаційного продукту, за потреби надає конструктивні відгуки. Виявляє наполегливість, коли стикається з помилками і проблемами під час роботи над проектом. Описує власну діяльність як члена групи і набутий досвід.		
Резерв – 3,5 години		

ПРИКІНЦЕВА ЧАСТИНА

Навчальна програма з інформатики для 5 класу реалізується з урахуванням вікових особливостей учнів і учениць, рівня їхньої попередньої підготовки, освітніх потреб, матеріально-технічних можливостей закладу освіти та умов організації освітнього процесу.

У 5 класі особливу увагу доцільно приділяти поступовому формуванню базових цифрових умінь: організації роботи з файлами й папками, використанню цифрових пристроїв, роботі з програмами для створення інформаційних продуктів, пошуку й критичному оцінюванню інформації, безпечній поведінці в цифровому середовищі, дотриманню правил академічної доброчесності та авторського права.

Навчання має бути практично зорієнтованим. Учитель / учителька може добирати цифрові інструменти, програмне забезпечення, онлайн-сервіси, інформаційні об'єкти та практичні завдання відповідно до мети уроку, очікуваних результатів навчання, рівня підготовки учнівства й можливостей закладу освіти. Добір інструментів має забезпечувати досягнення очікуваних результатів навчання та відповідати вимогам безпеки, доступності й педагогічної доцільності.

Під час організації навчання доцільно використовувати ліцензійне або вільне програмне забезпечення з інтерфейсом українською мовою, а за його відсутності — англійською мовою.

Освітній процес має передбачати індивідуальну, парну й групову роботу. У 5 класі важливо поступово формувати вміння співпрацювати, розподіляти обов'язки, виконувати власну роль у спільній діяльності, презентувати результати роботи, надавати й отримувати конструктивні відгуки.

Оцінювання результатів навчання з інформатики здійснюється за групами результатів, визначеними Державним стандартом базової середньої освіти, з урахуванням орієнтирів і критеріїв оцінювання за інформатичною освітньою галуззю.

Види навчальної діяльності в межах навчальної програми добираються з урахуванням орієнтирів для оцінювання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, та спрямовуються на досягнення однієї чи кількох груп результатів.

Для формувального й підсумкового оцінювання можуть використовуватися практичні завдання, навчальні проєкти, інтерактивні вправи, усні й письмові відповіді, спостереження за навчальною діяльністю, самооцінювання, взаємооцінювання, діагностувальні та комплексні роботи.

У процесі оцінювання важливо враховувати не лише правильність виконання завдання, а й спосіб діяльності учнів і учениць: уміння аналізувати умову, добирати цифрові інструменти, дотримуватися послідовності дій, перевіряти результат, удосконалювати створений продукт, пояснювати власні рішення та дотримуватися правил безпечної й відповідальної роботи.

Під час реалізації програми необхідно забезпечити дотримання вимог безпеки життєдіяльності, Санітарного регламенту, правил роботи з цифровими пристроями та норм етичної взаємодії в цифровому середовищі.